

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

52. ÉVFOLYAM

1986. JÚNIUS

3. SZÁM

TESTVÉRI SZÓ

A magyarországi evangélikus egyházi vezetőség és a vezetettek közötti feszültség csak egyik külső megnyilatkozása annak a válságos helyzetnek, amelyben hittestvéreink odahaza élnek.

Az egyház sorsáért felelősséget érző lelkesek és világiak közül tizenkilencen — a valamennyi gyülekezetnek elküldött — közös nyilatkozatban foglalták össze a válság okait és a kibontakozás útját. A Testvéri Szó c. nyilatkozatot és egy kísérő levelet

APAI KEZEK

Sohasem hittem, hogy ennyire fog fájni ha apám remegő kezét fogom látni.

Ma is, ahogy néztem, nem tudtam megállni, hulló könnyeimet előle elzárni.

Gyorsan lehajoltam, arcom beletettem remegő kezébe s közben verekedtem

élettel, halállal, bajjal és a gonddal, minddel mi okozta és főképp magammal,

hogy remegő kezét csak könnyezni tudom, mikor egy vele a vérem és húsom.

Újjai merevek, lassan kering vére, mennyit küzdött értem — talán meg sem érte.

Remegő, drága kéz, rajta van az arcom, mintha megpihenne, ahogy rajta tartom,

mintha beszélgetnénk: egy arc és egy tenyér, hogy tudnám leírni: melyik, miről beszél.

Megcsókolom. Így még nem csókoltam kezét, remegő, drága kéz, apám keze vezet

mint rég, hazafelé. Szívem melegíti, s hogy el ne botoljak, elibém teríti.

Útban hazafelé egy férfi ült mellém, hároméves fű kapaszkodott mellém.

Apróka tenyerét apja arcán tartja, az meg sajátjával lágyan betakarja.

Szívét csókolja rá a csöppnyi tenyérre, a kicsi meg kacag, kapná kezét félre,

apja nem engedi, a szemét behunyja... hogy most mit érezhet, csak az Isten tudja.

Gyarmathy Irén

előzőleg dr. Nagy Gyula püspöknek adták át, aki Káldy püspök-elnök betegsége óta gyakorlatilag az országos elnökség vezetője. Nagy püspök 2 heti gondolkodási időt kért az átadóktól.

A szabadföldi magyar evangélikusok aggodó figyelemmel kísérik ezeket az eseményeket. A mi dolgunk most az, hogy az Egyház Urától imádságban kérjünk bölcsességet és bátorságot azok számára, akik az apostolok és próféták merészségével szólnak, mert úgy érzik, hogy nem maradhatnak némák.

1. A kísérő levél szövege:

Tisztelettel közöljük az Országos Elnökséggel, hogy 1985 őszén testvéri-baráti beszélgetést kezdtünk. Együttléteinken lelkészek és nemlelkészek cseréltük ki gondolatainkat egyházunk helyzetéről, mert határozottan úgy látjuk, hogy egyházi életünknek megújulásra van szüksége. Az a meggyőződésünk, hogy ezért a megújulásért mindnyájan felelősek vagyunk, együtt kell dolgoznunk, imádkoznunk érte. Felelőségünk súlyát növeli, hogy Káldy püspök úr időközben megbetegedett.

Együttgondolkodásunk eddigi eredményeként született írásunk a Testvéri Szó a Magyarországi Evangélikus Egyház minden tagjához. Abban a reményben juttatjuk el ennek aláírt példányát az Országos Elnökséghez, hogy kezdeményezésünkkel előmozdíthatjuk a várt és mindeddig hiányolt eszmecserét. Gyülekezeteinknek most névalírással küldjük meg gondolatainkat, hogy ne tereljük el a figyelmet a tartalomról, s ne személyi kérdések kerüljenek előtérbe a kívánatos elvi tisztázás helyett.

Az Egyház Ura áldja meg közös szolgálatunkat!

Tisztelettel:

(s. k. Névalírással)

Budapest, 1986. március 17.

2. A nyilatkozat szövege:

TESTVÉRI SZÓ

a Magyarországi Evangélikus Egyház minden tagjához

Hálát adunk Istennek, hogy ma is munkálkodik közöttünk. Mégis szólásra készít bennünket egyházunkért hordozott felelősségünk, mert annak életében válságjeleket látunk. 1985 novemberében testvéri beszélgetést kezdtünk, hogy felmérjük a válság okait, és keressük a kibontakozást. Egyházunk felelős vezetői ugyanis az eddigi bírálatokra **nem reagáltak** megfelelően. Beszélgetéseink eredményeit — most és a jövőben is — azzal a szándékkal bocsátjuk közre, hogy másokban is ébreszszük a felelősséget és mindannyian együtt keressük egyházi életünk megújulásának útját.

1. Valljuk, hogy

- az egyház legfőbb kincse Jézus Krisztus evangéliuma, s ha ezt tisztán hirdetik, ma is Isten ereje (Róm. 1:16). Hatékonyan munkálja és teremti az ember megbékélését Istennel, és ennek gyümölcseként az új életet az emberi lét evilági összefüggéseiben;

- az egyház létének forrása is, célja is egyedül az evangélium. Egyrészt azért van egyház, mert a Szentlélek az evangélium által hitet ébreszt az emberek szívében, és őket e hit által gyülekeztette, Krisztus testvéreivé, testvéri közösséggé köti egybe és formálja. Másrészt azért van egyház, hogy a Szentlélek eszközeként minden embernek szolgáljon az evangéliummal;

- az egyháznak belső élete kialakításában és a világban való szolgálatában is egyedül az evangélium adhat helyes mértéket és irányt. Az egyház létének minden más indokolása elhomályosítja isteni eredetét és tulajdonképpen küldetését.

Elhibáztunk látjuk, hogy a **diakóniai teológia** az egyház küldetésében a diakóniát egyenrangúnak tartja az evangélium hirdetésével, és így alapvetően teszi lehetővé a diakónia eloldását annak forrásától, az evangéliumtól. A diakónia ilyen értelmezése egyúttal torzítja és el is erőtlensíti az evangéliumot. Mindezeket túl a dia-

kóniai teológia abszolútta tétele és kényszerre **korlátozza, sőt megszünteti az egyház életének belső szabadságát.** A teológiai pluralizmus letörése szellemi kiskorúságra vezet, lehetetlenné teszi a nyílt teológiai eszmecsere és megmérgezi a testvéri szeretet légkörét.

Az evangéliumból fakadó diakónia viszont nélkülözhetetlen jellemzője az egyház életének a testi-lelki elesettséget gyógyító szeretetmunka értelmében, és abban az értelemben is, hogy az egyházban senki sem uralkodik másokon, hanem mindenki önfeláldozó szeretettel a többiek javára él és szolgál.

2. Valljuk, hogy az egyház alapvetően a gyülekezetekben él. Ennek megfelelően

- minden közegyházi tevékenységet a gyülekezeti munka felől kell értelmezni és kialakítani;

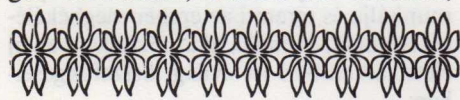
- törekedni kell arra, hogy a gyülekezetek az igével és a szentségekkel élő, eleven testvéri közösségek legyenek;

- keresni kell a bomló népegyházi keretből új életformák felé vezető utakat;

- újra át kell gondolni egyházunk szervezeti felépítését. Szükségesnek tartjuk a jogi szervezet egyszerűsítését és decentralizálását, valamint azt, hogy az előjárók megválasztása minden fokon **egyháztól idegen szempontok befolyása nélkül**, meghatározott időre és visszahívhatóan történjen.

3. Egyházunk jelene és jövője szempontjából rendkívül fontosnak tartjuk

- a szekularizáció elvi és gyakorlati vizsgálatát. Ezzel a világjelenséggel, amely hazánkban sajátosan fonódik össze az ideológiai ateizmussal, szembe kell néznünk,

“Erős vár a mi Istenünk!”

Evangélikusok így köszöntik egymást. Kár lenne, ha ez a köszönésmód kipusztulna. Mert emlékeztet arra, hogy sohasem szabad védtelennek, kiszolgáltatottnak és árvának éreznünk magunkat. Odamene-külhetünk Őhozzá, aki igazi oltalmat nyújt. Éppen ezért nem csak köszönünk vele, hanem hitvallást is teszünk minden alkalommal, amikor mondjuk: *Erős vár a mi Istenünk!* Ennek a hitvallásnak a forrása a 46. zsoltár 2. verse, mely így szól: *“Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban”.* (Ezen a zsoltáron alapszik Luther Márton hatalmas éneke is, az evangélikusok “himnusz”a.)

Egy másik igehely így fejezi ki ugyanezt a gondolatot: *“Erős torony az Úr neve, odafut az igaz, és védelmet talál”.* (Péld 18:10.)

Sz. M. M. nyomán

hogy az eddig elmulasztott segítséget megadhassuk egyházunk népének. Egyházunknak ragaszkodnia kell ahhoz, hogy a keresztyének részt vehessenek a világ megismerésének egyetemes emberi törekvésében;

- annak vizsgálatát, hogy a keresztyének hogyan küzdhetnek hitelesen a háború és az erőszak ellen;

- lelkészképzésünk lelki és tudományos színvonalának emelését, a teológiát végzett nők és a levelező tanfolyamot végzetek szolgálatának rendezését;

- a misszió, az evangélizáció és az ökumené mai feladatainak vizsgálatát és helyes megoldását;

- a nemlelkészek felelős szolgálatának kiszélesítését a gyülekezetek és a közegyház életében;

- a testvéri kapcsolatok minden irányú megújulását egyházunkban. Olyan légkört kell kialakítanunk, amelyben **az őszinte testvéri bírálat természetes jelenség.** Törekednünk kell, hogy növekedjék közöttünk a kölcsönös tisztelet és testvéri szeretet a Lélek szabadságában. Egymás pástoraivá kell lennünk, hogy senki ne maradjon magára;

- egyházunk jogának újbóli realizálását, hogy más felekezetekhez hasonlóan **legyen saját középiskolája.**

4. Valljuk, hogy az egyház Istentől nyert felelősséget hordoz az egész teremtet világért és benne azért a népért, amelynek politikai keretei között él. Politikai felelősségét az egyház Isten igéjének hirdetésével, intézményeinek tevékenységével, valamint az egyes keresztyének társadalmi, közéleti szolgálatán keresztül gyakorolja. Az egyház identitását sértőnek tartunk minden olyan törekvést, bárhol a világon, amely az egyházat és annak hivatalos képviselőit az aktív politikai életbe, a hatalom gyakorlásába közvetlenül akarja belekényszeríteni, s politikai döntésekre, állásfoglalásokra készíti. A politikai életben való részvétel minden keresztyénnek — beleértve az egyház tisztségviselőit — mint állampolgárnak egyéni szabadsága és felelőssége.

5. Javasoljuk, hogy mielőbb legyenek olyan országos megbeszélések, amelyeken — önkéntes jelentkezés alapján — egyházunk bármely tagja részt vehet, s amelyeken egyházunk említett és más kérdéseivel testvéri légkörben, szabadon, felelős módon foglalkozhatunk.

Egyházunk életének nyomorúságai, a magunk vétkei és mulasztásai ellenére reménységünk Jézus, aki minden hatalom mennyen és földön, aki a küldetést adja, s aki övével van minden napon a világ végezetéig.

Budapest, 1986 márciusában

(A fenti nyilatkozat szövegében lévő minden kiemelés a szerkesztőé.)

KIÁLTÁS A VÁLSÁGBÓL

100 magyar

egy északnémetországi szigeten

A Keleti-tenger közelében levő Lübecktől délre, nagyobbacska tó közepén, háromszög-höz hasonló szigeten fekszik a Vasfüggöny térszomszédságában *Ratzeburg* városa. A sziget legmagasabb pontján 1154-ben egy püspöki székesegyházat kezdtek építeni, hogy ez legyen a közelben lakó pogány szláv törzsek megtérítésére irányuló missziói munka kiindulópontja. Ennek a négy évszázaddal később evangélikus templommá vált történelmi épületnek az árnyékában, a tó partján álló Keresztyén Ifjúsági Egyesület (YMCA) tulajdonában levő központban 100 magyar fiatal középiskolás, egyetemi hallgató, általános iskolai tanuló, vagy a korábbi konferenciák idősebb résztvevője egy héti együtt lakott és vett részt a *27. Európai Magyar Evangéliumi Konferencia* programjában.

Már a tóparton lobbogó zászlók jelezték, hogy mely országokból jöttek össze az idei nagyheti konferencia résztvevői. Az északi országok keresztrajzú zászlói mellett ott lobbogott a holland, a német, a svájci és a magyar. Néhány résztvevő ugyanis elhozta *Ratzeburgba* Magyarországról látogatóba kikergetett rokonait is.

Az idei konferencia főtémája *“Kiáltás a válságból”* volt. A reggeli bibliatanulmányok a Szentírás válságba jutott és segítségért kiáltó személyeiről szóltak (a 130. Zsoltár írója, Illés próféta, Jónás próféta, Jézus a Gecsemáné kertben és Pál apostol). Ezeket Nyugat-Európában élő magyar evangélikus lelkészek tartották. A bibliatanulmányokat követő előadások a főtémát öt altémára bontották fel. **Cseri Gyula** frankfurti református lelkész *a mai világban levő válságról* beszélt, **Gémes István** stuttgarter evangélikus lelkész *a hit és egyház válságáról*. Igen nagy tetszést aratott a harmadik előadás, amely a *“Válságok emberi kapcsolatainkban”* témával foglalkozott. Ezt **Tüskiné Szabó Márta**, hollandiai magyar református lelképásztor tartotta. *Az egyéni élet válságairól* ugyancsak egy hollandiai magyar asszony, **Vissné Pál Irén** pszichológus előadásában hallhattak az egybegyűltek. Végül — nagyszombaton — a Burg Kastl-i Magyar Gimnázium vallásánára, **Ferenczy Zoltán** evangélikus lelkész vezetésével egy kerekasztalbeszélgetés résztvevői összefoglalták a hallottakat és arra a kérdésre próbáltak feleletet adni, hogy *ki az, aki meghallja a válságos helyzetekben felhangzó emberi kiáltásokat*, azaz rámutatnak az imádságmeghallgató Istenre. Egyébként az elhangzott előadásokat délelőttönként közös, délutánonként csoportokban tartott megbeszélés követte.

A vacsora utáni órákat a résztvevők ismereteit gyarapító programok és esti áhítatok töltötték ki. Virágvasárnap a szokásos ismerkedési est bonyolódott le. Hétfőn irodalmi est keretében **Szente Imre** stockholmi tanár *“Nemzeti válságok a magyar irodalom tükrében”* címmel tartott szép előadást. Kedden **Szigethy Sándor**

dor svédországi vallásnár *Sri Lankába* (és más ázsiai országokba) vezető útjáról beszélt vetített-képes előadás keretében. Szerdán "Ifjúsági kaleidoszkóp" esti program keretében a fiatalok nagy sikert jelentő és minden résztvevőt tevékeny közreműködésre serkentő műsort szerveztek. Csütörtökön **Joób Árpád** Helsinkiben tanító magyar zenetanár a magyar nép zenéjéről szolt és sok régi magyar hangszert is bemutatott.

Nagypénteken este Cs. Szabó László nemrég elhunyt magyar író "Az utolsó éjszaka" című hangjátékát adták elő a fiatalok, míg nagyszombaton a résztvevők "diákszemély" je kiértékelte az idei konferenciákat, megválasztotta a jövő esztendei konferenciát előkészítő ifjúsági bizottság tagjait, és megbeszélte annak témáját.

Az esti programokat lezáró áhítatokat, amelyek a Hegyi Beszéd bevezetésében található egyes "boldogmondásokról" szóltak, főleg fiatalok tartották. A virágvasárnap megnyitó istentiszteletre és a nagypénteki, úrvacsoraosztással egybekötött ünnepi istentiszteletre az ősi dóm-ban került sor. Az előbbi **Kellner Ilona** uppsalai evangélikus lelkész, az utóbbit **Tüski István** hollandiai református lelképásztor, mint igehirdető, és **Joób Olivér** zürichi evangélikus lelkész, mint liturgus tartotta. Ugyancsak Joób Olivér vezette a záróistentiszteletet, amely már a húsvéti örömet tolmácsolta.

Minden reggel, még a közös reggeli előtt, imaóra jöttek össze a résztvevők. Ezeket kizárólag laikusok vezették. Nagycsütörtökről nagypéntekre virradóra a fiatalok énekből, bibliavetésből és imádságokból álló vigiliára (virrasztóra) hívták meg a konferencián jelenlevő felnőtteket, akik közül sokan részt vettek ezen az alkalmon. Nagypénteken azután sor került a Lukács evangéliuma alapján elkészített *Jézus film* bemutatására, amelyet Magyarországon szinkronizáltak és így a szereplők magyarul beszélnek.

A konferenciázók az egyik délután megtekintették *Lübeck* városának a nevezetességeit, látogatást tettek a ratzeburgi *Ernst Barlach múzeumban* és kirándultak egy közeli faluba, a Német Szövetségi és Német Demokratikus Köztársaság közti határ megtekintésére.

Amikor húsvét napján a "Ne aggodalmaskodjál" kezdetű énekekkel búcsúztak egymástól, akkor egyben bizonyosságot tettek, hogy a válságoknál hatalmasabb az Úr, akihez mindig fordulhatunk imádságainkban.

Körülbelül 1900 éve Jézus legfiatalabb tanítványa, János, szintén egy szigetre került, ahol megláthatta a Krisztust-követőkre váró megpróbáltatásokat, de az Úr dicsőséges győzelmére utaló jeleket is.

Az a reményünk, hogy a ratzeburgi magyar konferencia résztvevői egy másik szigeten hasonló látomásokra tehetnek szert, és úgy tértek haza nyolc országban levő otthonaikba, hogy szívüket eltöltötte a reménység, mert meghallhatták, hogy olyan Urunk van, aki a válsághelyzetekből elhangzó kiáltásainkat meghallja, és törődik velünk, mert szeret minket.

P. Gy.

Az Úr nem a pénzt áldja meg, hanem gyermekei áldozatát. (Udvarnok)

FÁY ISTVÁN:

Visszaperlem az Alma Matert (Ötven éves érettségi találkozómr)

1936. június tizenharmadikán reggel 8 órakor ötödmagammal: Császár Dénessel, Elischer Gyulával, Fiacsán Józseffel és Fischer Ferencsel beléptünk a budapesti Evangélikus Főgimnázium dísztermébe, mint izguló matrandusok, hogy az állami és egyházi kormánybiztosok, igazgatónk, valamint tanáraink előtt bizonyítsuk nyolc esztendő tanulásának eredményét. Megtörtént és fél egykor már ki is jöttünk nagy büszkén, mint érett fiatal emberek, hogy felnőtként elkezdjük önálló életünket.

Az utóbbi években mind gyakrabban halljuk az igényeket, melyek a patinás, európai viszonylatban is kiemelkedő intézetet visszakövetelik a magyar Evangélikus Egyház számára. Általában csak FASOR néven emlegetik, de még senki nem mondta el felvilágosításképpen sem otthon, sem a hontalanságban a tájékozatlanoknak, hogy az öt betűből álló szó mit is jelent. (Lásd az ERŐS VÁR 1969. évi 6., valamint 1985. évi 6. számát. — *A szerk.*)

Nem tudom, lesz-e érettségi találkozó. Azt sem sejtem, hogy korosztályomból, mely az első világháború végén született és közvetlenül a második világháború előtt lett katonaköteles, mint fiatal diplomás, vagy az életét kezdő ember, mennyi lett a háború kegyetlenségének az áldozata, mennyit vitt el a betegség, vagy a sok megpróbáltatás a mai napig. Most e jubileum alkalmából megkísérlem elmondani, mit jelentett hazánk és egyházunk szellemi életének a FASOR.

A Vilma királynő úton építették fel és a 17—21 számot viselte. Ezt a szanatóriumokból, templomokból, előkelő villákból álló és négy sor gyönyörű gesztenyefával a Lövölde tértől az Aréna útra vezető sétányt nevezték "Városligeti Fasornak". Innen a gimnázium népszerű neve: FASOR.

Az intézetet egybeépítették szülőházunk egyik legszebb evangélikus templomával, melynek lelkésze és az iskola egyházi előjárója **Kemény Lajos** főesperes volt. Maga a gimnázium két emeletes "L" alakú épület. Előcsarnokában az igazgatói iroda, a lakás, a

hittanterem, azonkívül kijárat az udvarra és átjáró a Damjanich u. 28/B számú házhoz, melyben az internátus volt. A folyosó végén 16 lépcső vezetett le a tornateremhez és az öltözőhöz. Első emeleten a hallból nyílt a "Görög pótóló", a "Modern irodalmi szertár", a tanári szobák, azonkívül a déli végén a természetrajzi szertár és terem. A második emeleten a díszterem, a rajzszerter és terem, a folyosó másik végén pedig a fizikai szertár és előadóterem találtak. Tantermeink tágasak, egészségesek és világosak voltak.

Ez azonban csak a hideg épület, melyet szellemmel, hittel, szeretettel és a nevelés felelősségével kellett megtölteni tanárainknak.

Mikor 1928 szeptemberében elkezdtem középiskolai tanulmányaimat, igazgatónk **Mikola Sándor**, a neves fizikus volt, aki az akkor nyugalomba vonuló **Hittrich Ödön**, a klasszika filológia nagy tudósa helyére lépett. Osztályfőnökünk a dunántúli származású **Rempert Elek**, magyar—latin tanárunk lett, aki nyolc éven át plántálta belénk nagy tudását és ezen felül minden bajunkban segítőnk és barátunk volt.

A kezdéskor az I/A és I/B osztályok együttes létszáma 85. Negyedik évre voltak össze bennünket, de akkor már csak 47-en voltunk. E nagy létszámcsökkenés magyarázata egészen egyszerű. Az intézetnek olyan magas a nívója és a követelményei, hogy aki ezt nem érte el, az menthetetlenül kihullott. Itt nem lehetett szó semmiféle protekcióról és nem számított a szülők társadalmi vagy anyagi helyzete sem. Nyolcadik osztályban már csak harminchatan készültünk az érettségire. Osztályunk összetétele: 19 evangélikus és református, 5 katolikus és 12 zsidó. A 36-ból mindössze 15 felelt meg a későbbi "Nürnbergi Törvényeknek". Az efféle, fanatizmus által kreált párttörvények azonban abszolúte nem számítottak falainkon belül és ha a keresztyén tolerancia példaként hazánk valamelyik intézményét meg kellene neveznem, az a FASOR lenne.

Ez a nagyszerű szellem elsősorban

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$3 per year by the Hungarian Conference—Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to

ERŐS VÁR
P. O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 3. (239) Vol. 52.
JUNE 1986

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolat minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"
P. O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 3 dollár. Kanadában és egyéb külföldön évi 4 US dollár, vagy 5 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségére különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címkezlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by
Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

tanárainknak köszönhető, akik valamennyien nemcsak pedagógusok, hanem tudósok és családapák voltak egy személyben, mindezen felül izzó magyarok és keresztyének. Ezen az évfordulón róluk emlékezem meg őszinte szeretettel és hálával. Itt jegyzem meg, hogy a matematika, fizika, ének és rajztanárok kivételével valamennyiüknek bölcsészeti doktorátusa volt, sőt többnek magántanári kvalifikációja.

Hittanárunk az első három osztályban **Bereczky Sándor**, aki generációkat nevelt fel, és ő írta az egész országban használt hittan-könyveket. Tőle mindent megtanultunk (beleértve énekeinket is), ami szükséges, hogy a konfirmáció által felnőtt keresztyénné legyünk. Utóda, **Sólyom Jenő** — később a soproni teológia tanára —, neves egyháztörténész, akinek művét "Luther és Magyarország" más felekezetek is használták, mint autentikus forrásmunkát. Óráin, a keresztyén egyházak történetén kívül a nagy világvallásokba is betekintést kaptunk. Soha nem feleltetett, hanem beszélgetés formájában tanított, mely sokszor udvarias vitává vált. Ebben néha még az öt katolikus társunk is részt vett, bár joguk lett volna a "lyukas" órákat osztályon kívül tölteni.

Osztályfőnökünk **Rempert Elek**, nyolc éven át tanította a magyart és a latint, de hogy? Akkor, amikor az állami iskolákban Ady Endre és Móricz Zsigmond nevét nem lehetett kiejteni, ő két hónapon át elemezte a XX. század magyar költészetét külföldi példákkal összehasonlítva. Ugyanakkor bárki el tudta mondani, miről szól az "Aeneis", sőt, tanterven felül Petronius "Satiricon"-jával és Szent Ágostonnal is foglalkozott.

Hatalmas történelem tudását **Jánosy István**, a Kemenesalja szülötte adta át nekünk. Soha nem használta a tankönyvet, jegyzeteiből tanított. Számomra felejthetetlen élmény marad a reneszánsz évszázadairól, a felfedezések koráról és a "két pogány közt" századairól tartott több hónapos előadássorozata.

Gyóni-Szolár Ferenc, szeretett öreg, tudós barátunk — másként nem is tudnám nevezni —, a hellén grammatika és irodalom titkaiba vezetett be olyan ragyogó szellemességgel, hogy nyolcan, akik a görögöt választottuk, valószággal "mediterrán katolikusokká" vál-

tunk (nem vallási értelemben) előadásai hatására.

Német tanárunk **Loisch János** — aki nyolcadikban a filozófiát is tanította —, negyedik osztálytól kizárólag németül beszélt velünk, kivéve a fordításokat. Ez a nagy tapasztalatú, bölcs ember (1945 tavaszán orosz útonállók áldozata lett) jól tudta, hogy az osztálynak csaknem fele tíz éves korában már hibátlanul beszélt németül és pár évvel később egy másik világnyelvet is. Éppen ezért rendkívül nagy szeretettel és türelemmel foglalkozott azokkal, akikről látta, hogy nincs Fräulein, vagy Mademoiselle mellettük. A fél évet, amíg a Faustot tanította, soha nem lehet elfelejteni. Ő tett a német Lieder-költészet rajongójává, amikor hanglemezen bemutatta a legnevezetesebbeket.

Hét éven át **Sulek József** igyekezett bevezetni bennünket a matematika és fizika tudományába, majd nyolcadikban **Kilczér Gyula**, aki néhány óra elteltével olyan népszerűsége tett szert, hogy nekifeküdtünk az elhanyagolt tárgynak és a hátralévő néhány hónap alatt többet foglalkoztunk ezzel, mint az előző hét esztendő alatt együttvéve.

Utolsó évünkben az igazgató **Bélai-Koch István**, a mindnyájunk által szeretett történész. Itt kell még megemlíteni **Renner Jánost**, a nagy matematikust és elméleti fizikust, aki világhírű tudósokat nevelt fel hazánk dicsőségére. Az én osztályomat sajnos nem tanította.

Kellene még beszélni **Kubacska Andrásról**, **Oppel Imréről**, **Peskó Zoltánról** és **Havas Manó rabbiról**, a zsidó hittanárrol, de nincs helyem erre.

Ötven év távlatából visszaemlékezve elhunyt tanárainkra, fel kell tenni a kérdést: Mit köszönhetünk nekik? Azt hiszem, hogy a szülői ház által adottakon kívül mindent. Nagy szó, de igaz! Mindenekelőtt megtanítottak gondolkodni. Megtanítottak arra, hogy önállóan képesek legyünk meglátni az igazságot és megoldjuk a problémáinkat. Pedagógusok és tudósok voltak, nem tanproletárok. Azt tanították, amit lelkiismeretük és nagy tudásuk diktált, mert a lutheri szellem gondolkodásuk és véleményük szabadságát biztosította. Előadásai egyetemi szinten álltak, melyhez tanítványaik szellemi befogadóképességét ők teremtették meg. Eről mindazok meggyőződtek, akiknek

pl. az egyetem bölcsészeti karán óriási előnyük volt a nagy többséggel szemben.

Ez volt az az iskola, ahol az első három évben bárki jelesre magolhatta magát, de abban a pillanatban, amikor gondolkozniok kellett, összeomlottak. Ezért hullottak ki közülünk olyan sokan.

Az élet bebizonyította, hogy az a szellemi tőke, amit ott kaptunk, soha nem devalválódik, soha nem érheti elértéktelenedés, örökre az elidegeníthetetlen tulajdonunk. Fogadják érte hálánkat az elköltözöttek és Egyházunk, hogy ilyen szellemi kincset adtak nekünk.

Negyven év kiesett már az intézet tanításának a folyamatosságából. Ki tudja, pótolható-e? Mindenesetre vizszaköveteljük az ALMA MATERT, ha kell Káldy püspök-elnök megkerülésével is, pedig a "diakóniai teológia" pragmatizmusa szolgálatot jelent és azt követeli, hogy Raffay Sándor és Ordass Lajos utóda, legyen a szent ügy zászlóvivője.

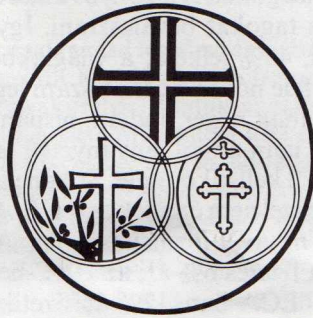
Trianoni emlékeztető

A trianoni békeszerződés a Dunát jelölte ki országhatárnak és így a Duna két partján fekvő Komáromot szétszakították, nagyobbik fele cseh megszállás alá került.

Képiükön a volt városháza látszik, Klapka tábornok szobrával.

Az egység útján

Arra a kérdésre, hogy miért is van Amerikában számos "országos szervezetű" evangélikus egyház, nagyon nehéz megfelelni. Főleg azért nehéz a válasz, mert ezeknek az egyházaknak a szervezeti elkülönülésére több esetben nem is lehet kielégítő magyarázatot adni. Mindenesetre tény az, hogy az USA-ban ezidőszere már 20-ra csökkent az ev. egyháztestek száma. Ezekből 15 együttesen sem haladja meg a százezer lélekszámot (a legkisebbnek a taglétszáma csupán 50), a további 5-nek 8½ millió tagja van. Ezeknek az egyháztesteknek a keletkezését legtöbbször nyelvi/nemzetiségi, területi/földrajzi, majd inkább kegyességi fokozatra, teológiai szigorra, s egyéb sajátosságokra mutató tényezőkre lehet visszavezetni. Az elmúlt három évszázad során egyesülési törekvésekben, valóságos egyesülésekben, de megosztottságban, egymástól való elválásokban és elkülönülésekben nem volt hiány. A legutóbbi nagyméretű egyesülések 1960-ban és 1962-ben mentek végbe, amikor 8 egyháztestből kettő jött létre. Az 1970-es évek elején pedig egyházszakadást kellett megélnünk.

Mindazonáltal tartotta és tartja magát az a vélemény, hogy az amerikai evangélikusság megosztottsága nem szolgálja Krisztusnak, az Egyház Urának az ügyét, s ezért mindent el kell követni, hogy ne csak az együttműködés mélyüljön el, hanem egyházszervezeti egység is létrejöjjön.

1982 szeptemberében egyidőben tartott országos közgyűlésen a "Lutheran Church in America" (továbbiakban: LCA; ez a mi országos egyháztestünk), az "American Lutheran Church" (továbbiakban: ALC), valamint az "Association of Evangelical Churches" (továbbiakban: AELC) lelkesen elhatá-

rozta, hogy 1988. január 1-ére egyesüljenek. Ennek a célnak az elérése érdekében 70-tagú Közösbizottságot neveztek ki, hogy ez dolgozza ki az egyesülés részleteit. Az elmúlt 3 évben ez a Közösbizottság hét jelentést adott ki, melyekben tájékoztatta a nyilvánosság munkájának részleteiről és irányáról. Többek véleménye szerint a Közösbizottság összetétele nem biztosította, hogy kielégítően tud majd feladatának eleget tenni; ezt a felfogást az is erősítette, hogy az egyes jelentésekre támadt visszhanggal, javaslatokkal, bírálatokkal alig foglalkoztak, azokat nagyjából figyelmen kívül hagyták, s inkább a Közösbizottságon belüli elgondolásoknak szenteltek figyelmet. Így jelent meg a 7. jelentés ez év február végén. Ez a 190 oldalas könyv az új egyház rendjét rögzíti országos, regionális, egyházkerületi, s gyülekezeti szinten. Ennek nyomán derült ki aztán igazán, hogy milyen nehéz dolog a meglévőkből egy új, 5.4 millió lelket számláló, 67 egyházkerületre, 11 000 gyülekezetre oszló országos egyházat létrehozni, melyben a lelkészek száma meghaladja a 16 ezret.

Aki csak ért egy kicsit az egyházi rendhez, az most mind véleményét hangoztat, hogy mit és miért lehet vagy nem lehet elfogadni, s így mennyire valószínű, vagy éppen nem valószínű az egyesülés létrejötte. Eltekintve a kákán is csomót keresőktől, úgy alakult ki eddig, hogy hat kérdés szorult komolyabb tisztázásra. A jelenlegi LCA, ALC, és AELC egyházkerületei (55 van belőlük) sorra foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel és kapcsolatos határozataikat a Közösbizottsághoz juttatják el. Ez aztán ezek alapján remélhetőleg revidálja korábbi elgondolásait és feltehetően egy 8. jelentést terjeszt a három egyháztest augusztus végén egyidőben tartandó országos közgyűlése elé. Ezek hozzák meg a végső egyesülést megvalósító vagy elutasító határozatot. Az ALC-ben ezt követően még a gyülekezeteknek is szavazniok kell (ha az LCA és az ALC országos közgyűlése az egyesülés mellett dönt), s így az egyesülés sorsa egészen 1987 február végéig marad függőben.

A vitás kérdések a következők: 1. Az egyházzól való tan. Az ALC-ben úgy tartják, hogy a gyülekezet az egyház megtestesítője, míg az LCA-ban az a

meggondolás, hogy a gyülekezet az egyház egészéből nyeri létjogosultságát. 2. *A lelkészi hivatalról való tan.* Az ALC-ben a lelkészt inkább funkcionáriusnak tekintik, míg az LCA-ban hangsúlyozzák a lelkészi állomány különleges voltát, azaz, hogy a lelkészi hivatal Istentől rendelt hivatal, megbízva az Ige tisztán való hirdetésével és a Szentségeknek a helyes kiszolgáltatásával. 3. *Az egyház ökumenikus felelőssége.* Az ALC-ben erre kevesebb hangsúlyt fektetnek, míg az LCA-ban fontosnak, sőt elkerülhetetlennek tartják az ökumenikus kapcsolatok kiépítését és elmélyítését. 4. *Összeegyeztethető-e az evangéliummal az ún. kvóta-rendszer.* Itt a megosztás áttöri az egyház-

szervezeti határokat. A Közösbizottság javaslata szerint országos, regionális, egyházkerületi, sőt még gyülekezeti bizottságokba is bizonyos kulcs szerint kell a tagokat beválasztani. Így: 60% világi, 40% lelkész; a világiakból fele férfi, fele nő; s az összlétszám legalább 10%-ának néger, indián, hispán, ázsai vagy nem-angol anyanyelvű személyekből kell kikerülnie. Sokan vannak, akik ezzel nem értnek egyet. 5. *A lelkészek nyugdíj-biztosítása.* Az AELC-ben a fizetés 6%-át, az ALC-ben 9%-át, a LCA-ban 12%-át fizetik be a lelkészek nyugdíjára; s a juttatás is ehhez igazodik: az LCA-ban a legkedvezőbb. Az új egyházban a 9%-os rendszert javasolják, ami kizárólag az LCA lelkészeket károsítja meg. 6. *Az új egyház székhelye.* Miután a jelenlegi három székhelyet, New Yorkot, Minneapolist, és Saint Louist el kellett kerülni, előbb Indianapolis, majd Csikágó igényelte a figyelmet. ALC oldalról nyomták Minneapolist, s végül a Közösbizottság Milwaukee (Wisconsin) mellett döntött. Főleg LCA oldalról ezt a választást erősen kifogásolják.

E sorok írásakor 51 egyházkerület terjesztett elő különféle módosító javaslatokat az új egyház szervezete nézve, s egy közülük azt is javasolta, hogy az egyesülés dátumát halasszák el egy vagy két évvel. Mire pedig ezeket a sorokat olvassák, az LCA Ohio Egyházkerülete is foglalkozott az egyesülés ügyével. Úgy tűnik, hogy ebben az egyházkerületben a kritikus hangok nemcsak élesek, hanem határozottak is, sőt elegendő súlyuk is lehet, ha netán az egyesülés elhalasztását terjesztik fel előbb a Közösbizottsághoz, s aztán az országos közgyűléshez pozitív döntésre.

Krisztus nem hiába imádkozott az Egyház egységéért, s a Szentlélek megteremtí az minden emberi meggondolás ellenére is. A kérdés csak az, hogy a három evangélikus egyház egyesülésének most van-e az alkalmas ideje. S ha igen, akkor a részletkérdések megoldódnak előbb-utóbb, olyannyira, hogy az egység útján Isten kegyelméből célhoz is érünk, s LCA-ból, ALC-ből, meg AELC-ből valóban egyek leszünk láthatóan is az EVANGELICAL LUTHERAN CHURCH IN AMERICA egyházban. Ezért egyedül Istené a dicsőség.

—BB

Óda a bingózó egyházakhoz...

Egyik amerikai egyházi lap nemrégén kis versikét közölt egy Lyle Steinhebel nevű kaliforniai olvasója tollából. Címe: *Ode to the "World's Churches"*. A vers ugyan csak elmarasztalja, sőt kigúnyolja a szerencsejátékokkal, bingóval, stb. foglalkozó egyházakat. Álljon itt belőle hat sor:

*Your hope is built on nothing less
Than gaming, raffles, foolishness.
You open up all your church doors
And through them bingo money pours.
You've turned your church into the place
to go,*

It's easier to get to than a casino.

Mit mond ehhez a Biblia? Egész sor idevonatkozó igehelyet találunk a Példabeszédek könyvében:

— *Vagyont akar szerezni a kapzsi ember, de nem tudja, hogy inségbe jut.* (28:22)

— *A hívő ember bőven kap áldást, de a gyors gazdagságra törő nem marad büntetlenül.* (28:20)

— *Könnyen szerzett vagyon elfogy, de aki keze munkájával gyűjt, az gyarapodik.* (13:11)

— *Ne fáradj azon, hogy meggazdagodj, a magad belátásából hagyj abba! Alig száll rá tekinteted, már nincs meg, mert gyorsan szárnya támad...* (23:4-5)

— *A restet megöli vágyakozása, mert nem akar dolgozni kezével; egész nap csak többre vágyik, az igaz pedig ad és nem fukarkodik.* (21:25-26)

Az egyháznak az a küldetése, hogy embereket Istenhez hívjon, megmondja nekik, hogy Jézus szereti őket, és életét adta értük. Vajjon melyik bingózó egyház törődik azzal, hogy a játékosokat a Jézusról szóló üzenettel megközelítse?

Kétségtelen, hogy a bingózó egyházakból végül is kitarított egyház lesz, mert mások pénzén tartják fenn magukat, saját híveik adakozó-készsége pedig elsatnyul.

CN/ZE

TÜRELEM

— Lukács 15:11—32 —

*A türelem a kiskapu,
ami mögött az Atya áll,
várva a tékozló fiút,
ki ott rostokol még
a disznók vályújánál.*

Jakus Imre

Özv. Holéczy Sámuelné

szül. Gubár Margitot, a gömöri Jolsva szülöttét, 95 éves korában, március 7-én hívta haza teremtő Ura. Egykori pittsburghi gyülekezetünknek évtizedekig buzgó munkása, az Oltáregylet odaadóan szolgáló elnö-

ke volt. Élete végéig Krisztusának, egyházának hí leánya maradt. Földi maradványait a pittsburghi Jefferson Memorial temetőben helyezték nyugovóra, Markovits Pál ny. evangélikus lelkész szolgálatával. Irma leánya, Turcsányi Gyula evangélikus lelkész özvegye, továbbá három másik leánya, egy fia, 21 unokája, 26 dédunokája és egy ükunokája gyászolja. 1965-ben elhunyt férje 1946-tól 1960-ig az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia pénztárosa volt. "Hosszú élettel elégittem meg, és megláttatom velem üdvösségemet." (Zsolt. 91:16.)

Berzsenyi ünnepély

Egyházunk nagy költője, Berzsenyi Dániel születése 210. és halála 150. évfordulója alkalmából országos egyházi ünnepséget tartottak május 11-én a celldömölki evangélikus templomban. Emléktáblát helyeztek el a templomon, ahol a költőt keresztelték és házasságát megáldották.

Az alázatosság áldása

*Le az alázat mély völgyébe!
Ott ér el a kegyelem fénye.
Le mélyre! Meghajlások, szenvedésen
át visz út menny felé már régen.
Le a völgy mély ölére teljesen,
ahol szívet gyógyító ír terem!
Szállj szívesen mélyre! Ott csend honol.
S a mélyben – Uraddal találkozol.*

Dora Rappard

Fogd be a szád!

Történt pedig, hogy mikor Jézus Jerikóhoz közeledett, egy vak ült az út mellett, és koldult. Amikor hallotta, hogy sokaság megy el mellette, kérdezősködött, hogy mi az. Megmondták neki, hogy a názareti Jézus megy arra. Ekkor így kiáltott fel: "Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!" Akik elől mentek, rászóltak, hogy hallgasson el, de ő még inkább kiáltozott: "Dávid Fia, könyörülj rajtam!" Jézus megállt, és megparancsolta, hogy vezessék hozzá. Amikor közel jött, megkérdezte tőle: "Mit kívánsz, mit tegyek veled?" Az így szólt: "Uram, hogy lássak." Jézus azt mondta neki: "Láss! Hited megtartott." És azonnal megjött a szeme világa, és követte őt, dicsőítve az Istent. Amikor ezt látta az egész nép, dicsőítette Istent.

(Lukács 18:35-43. Hozzáolvasandó Zákheus története is: Lukács 19:1-10.)

*

Ott ül az utca szélén és kiabál. Teljes torokból kiabál. Majd kiszakad a tüdeje az erőlködéstől.

Most már minden mindegy neki. Csak hallaná már meg ez az ember, ez a názareti Jézus.

A vak ember tovább kiabál. Régebben hallott már valamit Jézusról. Ismerni nem ismeri. Látni nem is láthatta. Csak azt hallotta, ahogy mások beszéltek róla. Ez a Jézus valami különös ember lehet. Ha minden igaz, amit róla mesélnek...

Ott ül ez a vak, és kiabál. És amidőn kiabál, mindenféle gondolatok száguldanak az agyán keresztül. Évek óta gyöttri már őt a vakság. Igaz, a járókelők vigasztalni szokták, sőt van, aki egy pár pénzdarábot is ad neki. Vannak még jó emberek, van aki megkérdezi, hogy hogy van, valakitől még ruhát is szokott kapni. Volt, aki még az orvosköltséghez is hozzájárult.

Ez mind szép és jó, de ezt a vakságot senki sem tudja megszüntetni. Szörnyű ez a sötétség. Ez az egyedüllét. Ezt végül is senki sem értheti meg...

Ma ezen az úton jön Jézus Krisztus. Az a Jézus, akiről azt mesélik, hogy többet tud, mint minden orvos és az életet jobban érti, mint minden filozófus együttvéve.

Ezért kiabál: Jézus, könyörülj rajtam! Jézus segíts nekem! A vak ember segítséget keres, — mert szüksége van rá. De szabad egyáltalán ilyen hangosan segítségért kiabálni? Csak így egyszerűen? Csend! Maradj békén! Fogd be a szád! Hallgass most már, különben baj lesz...! Mintha a többi ember csak az ő reményességét akarná tönkretenni! Úgy vágyik segítségre és most, amikor itt az ideje, nem szabad, hogy kiabáljon? A többiek nem akarják és állandóan csitítják.

Ez ugyanígy megtörténhet veled is. Hallasz valamit Jézusról, átélsz valamit az örömből, ami a többiekben van, de a benned élő sok kifogás és kívülről jövő

hangok ezt visszahangozzák: semmi értelme Jézushoz fordulnod! Mit is akarsz tőle?!

Ne hagyd magad legyőzni és kiábrándítani senkitől! Kiabál tovább Jézus után, mint ez a vak ember. Fordulj teljes lényeddel Jézus, a világ Megváltója felé! Beszélj neki a belső ürességedről, mondd el neki az élet értelmét kereső kérdéseidet és a haláltól való félelmedet. Egyszerűen mindent, ami benned van és benned mozog.

Azután megtörténik az érthetetlen. Jézus megáll, hallja és látja a vakot. Elfordul a beszélgető és csodálkozó tömegetől és oda megy a vakhoz. Ez a pillanat összeköti a vakot Jézussal. Jézus csak a vak ember miatt áll ott. Mit akarsz? Mit csináljak veled? Beszélj, hallgatlak. Miattad és neked vagyok itt és figyelek rád. Segíteni akarok rajtad.

A helyzet megfordult. Most beszélhet a vak. Most ő van soron. Elmondja szíve legnagyobb kérését: látni szeretnék! Ebben a mondatban van az egész reményesége. Mászt nem is tud tovább mondani. A vak ember teljesen rábizza magát Jézusra — minden bajával és problémájával, betegségével és gyógyulási vágyával együtt. A bajával konzekvensen Jézusba kapaszkodik. Ő nemcsak helyzetének kis javulását várja, hanem teljes és totális megújulást! Ezért gyógyítja meg Jézus őt. Mert itt kezdődik a hit. Ilyen a Jézus Krisztusba vetett hit.

A vak ember újra lát és ettől a perctől kezdve Jézussal él. Vele megy az úton. De ez csak a kezdet. A Jézussal folytatott életben ennek az embernek is lesznek majd kérdései, őt is fogják majd kétségek gyötörni. Szüksége lesz azután is Jézusra és Jézus tanítványaira is! De a kezdet döntő jelentőségű volt. Az a pillanat, amikor az ember megérti: nekem szükségem van Jézusra!

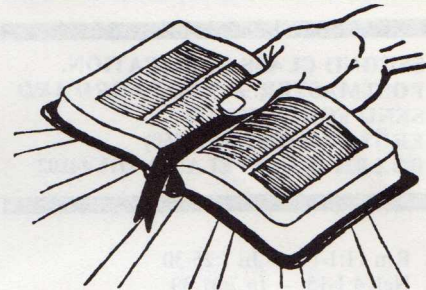
Ne hagyd, hogy valaki is bebeszélje neked, hogy Isten halott, vagy már túl öreg. Fordulj hozzá, kérd a segítségét — és majd megtapasztalod, hogy meghallgat téged!

Ferenczy Zoltán

1987. január 1-től

kezdve az Erős Vár előfizetési díja évi 6 dollár lesz. Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár. 1959 óta, 27 éven át nem emeltünk! A lap előállítási és postaköltsége az akkorinak több mint háromszorosára ment fel.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1986. JÚLIUS HÓ

1. 2Ts 3:1-5 — Jn 2:23-25
2. 2Kor 8:10-15 — Jn 3:1-13
3. 1Kir 19:19-21 — Jn 3:14-21
4. Ez 2:3-8a — Jn 3:22-30
5. Mt 19:27-30 — Jn 3:31-36

PÜNK. U. 7. VAS. — JÚL. 6.

Heti ige: Ézs 43:1

6. Gal 6:1-10, 14-16 — Lk 10:1-20
7. 2Móz 14:5-14, 29-31 — Jn 4:1-14
8. 1Kor 6:9-11 — Jn 4:15-18
9. Csel 8:26-39 — Jn 4:19-26
10. Tít 3:3-7 — Jn 4:27-30
11. Mk 16:14-18 — Jn 4:31-38
12. 1Pt 3:18-22 — Jn 4:39-42

PÜNK. U. 8. VAS. — JÚL. 13.

Heti ige: Ef 2:19

13. Kol 1:1-14 — Lk 10:25-37
14. 2Móz 16:32-35a — Jn 4:43-54
15. 2Móz 19:3-8 — Jn 5:1-9a
16. Lk 14:7-11 — Jn 5:9b-16
17. 1Kor 10:16-17 — Jn 5:17-23
18. Lk 9:10-17 — Jn 5:24-30
19. 2Kor 5:1-9 — Jn 5:31-40

PÜNK. U. 9. VAS. — JÚL. 20.

Heti ige: Ef 5:8-9

20. Kol 1:21-28 — Lk 10:38-42
21. Rm 6:19-23 — Jn 5:41-47
22. Jk 2:14-26 — Jn 6:1-15
23. Mt 12:33-37 — Jn 6:16-21
24. Mt 7:13-21 — Jn 6:22-29
25. 1Kor 12:27-13:3 — Jn 6:30-40
26. Fil 1:6-11 — Jn 6:41-51

PÜNK. U. 10. VAS. — JÚL. 27.

Heti ige: Lk 12:48

27. Kol 2:6-15 — Lk 11:1-13
28. 1Kir 3:16-28 — Jn 6:52-59
29. 1Tim 4:12-16 — Jn 6:60-65
30. Lk 12:54-59 — Jn 6:66-71
31. 1Pt 3:1-6 — Jn 7:1-14

1986. AUGUSZTUS HÓ

1. Ez 3:17-19 — Jn 7:15-18
2. Lk 16:10-13 — Jn 7:19-24

PÜNK. U. 11. VAS. — AUG. 3.

Heti ige: Zsolt 33:12

3. Kol 3:1-11 — Lk 12:13-21

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: DO NOT FORWARD
SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

4. Rm 11:1-15 — Jn 7:25-30
5. Neh 4:1-15 — Jn 7:31-39
6. 1Kor 10:1-13 — Jn 7:40-52
7. Jer 16:14-17 — Jn 7:53-8:11
8. Jer 7:1-15 — Jn 8:12-20
9. Mt 23:34-39 — Jn 8:21-30

PÜNK. U. 12. VAS. — AUG. 10.
Heti ige: 1Pt 5:5

10. Zsid 11:1-3, 8-16 — Lk 12:32-40
11. Mk 9:33-37 — Jn 8:31-36
12. 1Sám 17:38-51 — Jn 8:37-45
13. Lk 7:1-10 — Jn 8:46-59
14. Csel 12:18-25 — Jn 9:1-12
15. 2Sám 16:5-14 — Jn 9:13-23
16. Ez 17:22-24 — Jn 9:24-34

PÜNK. U. 13. VAS. — AUG. 17.
Heti ige: Ézs 42:3

17. Zsid 12:1-13 — Lk 12:49-53
18. Mk 8:22-26 — Jn 9:35-41
19. Csel 14:8-18 — Jn 10:1-10
20. Csel 3:1-10 — Jn 10:11-18
21. Jk 5:13-16 — Jn 10:19-21
22. 1Kor 3:9-15 — Jn 10:22-30
23. Mt 12:9-21 — Jn 10:31-42

PÜNK. U. 14. VAS. — AUG. 24.
Heti ige: Mt 25:40

24. Zsid 12:18-24 — Lk 13:22-30
25. 2Sám 9:1-11 — Jn 11:1-10
26. Mk 12:41-44 — Jn 11:11-19
27. Mk 3:31-35 — Jn 11:20-27
28. Csel 6:1-7 — Jn 11:28-45
29. Ézs 58:7-12 — Jn 11:46-54
30. Jer 22:13-19 — Jn 11:55-57

PÜNK. U. 15. VAS. — AUG. 31.
Heti ige: Zsolt 103:2

31. Zsid 13:1-8 — Lk 14:1, 7:14

(J)

EVSz konzultáció Budapesten

Az Evangélikus Világszövetség Tanulmányi Osztálya június 24—27 között Budapesten tart konzultációt ezzel a témával: *Keresztyének a különböző társadalmi rendszerekben.*

Hogyan segít az Úr szükségemben, nem tudom, de hogy segít, az egészen bizonyos.

*

A világ nem fogadta be Krisztust, de Ő szívébe fogadja az egész világot.

Sík Sándor

Ments meg, Uram!

**A virágtalan, gyümölcstelen ágtól,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtelen égtől;
Ments meg Uram, a szürkéségtől!**

**Édes az ifjak mentás koszorúja,
Fehér öregeknek aranyos borúja,
Virágja van tavasznak, télnek;
Ne engedj Uram, koravénnek!**

**Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzen se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne törd, Uram, hogy bezáruljak!**

**Ne hagyj Uram, megülednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne tőrj megállni az ostoba van-nál,
S nem vágni többre kis mai magamnál.**

**Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megzökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezdedben ha kezdene hűlni,
Más örömen ha nem tudnék örülni,**

**Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szünném,
Az a nap, Uram, hadd legyen a vegső;
Szabadíts meg a szürkéségtől!**

IRATTERJESZTÉS

Biblia. A teljes Szentírás mai magyar nyelven. A Függelékben nyolc színes képpel \$12.00

Zseb-Biblia. Hajlékony fedőlap, Károli fordítás, 11x16 cm \$8.00

Újszövetség. Az új fordítás próbaszövege. Amerikai Bibliatársulat, 1957, kemény fedőlap \$3.00

Lukács evangéliuma. Svájci Bibliatársulat 1957 ..... \$0.50

János evangéliuma. Svájci Bibliatársulat 1957 ..... \$0.50

Dr. Brachna Gábor: Útmutató a Biblia olvasásához. Jó segédeszköz a Szentírás 66 könyvében való eligazodáshoz. Spirálkötés, 224 old. Önköltségi ár ... \$8.00

Keresztyén énekeskönyv. A Dunántúli ev. énekeskönyv rövidített kiadása, új részszel. Gazdag imádságos és káté-anyaggal. Evangélikus Világszövetség, 1957. 513 oldal \$6.00

Negyedórak Isten előtt. Kemény Péter ausztráliai lelkész 61 igehirdetése. 218 oldal \$7.00

Ne félj! Áhítatoskönyv Túróczy Zoltán igehirdetése alapján az egyházi év minden alkalmára. Összeállította: Egyed Aladár. 135 oldal \$6.00

Útravaló. Ordass Lajos imádságba foglalt meditációi az év minden napjára. 420 oldal \$8.00

Amerikai—Magyar Evangélikus Házi Oltár. Ordass püspök és 18 külföldön élő lelkész imádságai az élet különböző alkalmaira magyar és angol nyelven. 96 oldal. \$2.00

Krisztus tanúja. — Luther élete. H. Beintker német Luther-kutató munkája. Fordította dr. Pálffy Miklós. 52 oldal. \$2.00

Luther. A nagy reformátor életrajza, lelki arca, tanítása. Három püspök és vezető teológusok tollából, számos képpel. 48 oldal. \$2.00

Doktor Luther Márton Kiskátéja. 27 oldal. \$1.00

Pásztorokkal vagyok útbán. Ádventi,

karácsonyi elbeszélések és versek. 80 oldal (antikvár példányok). \$1.00

Ordass Lajos: Válogatott írások. Súlyos idők nagy tanújának és szenvedőjének igehirdetése, cikkei, hivatalos és magán-levelezése az 1924—1978 közötti évekből. Válogatta és az utószót írta Szépfalusi István. Bern, 1982. 413. oldal. \$25.00

Ordass Lajos: Önéletrajzi írások. Alázatos, de megingathatatlan helytállás Krisztus, az egyház és a magyar nép ügyéért. Válogatta és az utószót írta Szépfalusi István. Bern, 1985. 464 oldal. \$25.00

Szépfalusi István: Pótszigorlat — 1955, 1983. Egy volt magyarországi lelképásztor naplója, mely nehéz idők izgalmas eseményeit örökíti meg. Bécs, 1984. 400 oldal \$20.00

Kovács Károly: Hellenizmus, Róma, zsidóság. Az azóta elhunyt tudós professzor, dr. Karner Károly műve csak Nyugaton jelenhetett meg, írói név alatt. A könyv lebilincselő betekintést nyújt az Újszövetség korának világába. 502 oldal. \$15.00

Karner Károly: Apokalipszis. A János apostol mennyei jelenéseiről írt könyv fordítása és magyarázata. 275 o. . . \$10.00

Passió-énekek. Hallgrímur Pétursson nagyszabású műve, az izlandi irodalom remeke, Ordass Lajos fordításában Izlandban jelent meg. Szép kötés, 233 oldal. \$7.00

Kaj Munk: Három dráma. Fordította és bevezetőt írt: Ordass Lajos. A dán mártírköltő három legnépszerűbb darabja: Az ige (1925); Kohóban (1938); A bíró urak (1942). 205 oldal \$4.00

Fenti árak **USA-dollárban** értendők, magukban foglalják a postai szállítás költségét is. Könyvrendelés a pontos név és cím, valamint a vételár beküldésével:

Hungarian Conference — LCA
9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102

A csekkre ezt kell írni: **Hungarian Conference — LCA.**